

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal
telefon száma 124.

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 83.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Dessewffy-tér 7. szám alatt

Hirdetéseket díjazás szerint közölünk.

Felekezeti tüntetés.

Makó, szept. 13.

Valami különös izgalom tartott most Bécs városát fogva. A szeptember 8-15-ig tart nemzetközi eucharisztikus kongresszus ünnepségei folytán. Rendkívül pápai követ jelent meg a pápa képviseletében a nagyszabású klerikális tüntetésre, a melyet a *csanádi püspök* legutóbbi pasztorlevelében a „keresztény nevelés” első nemzetközi kongresszusának nevez s amelyre ugyanesak küldte a jámbor híveket.

Konstatálni lehet, hogy alig volt valaha nagyobb és intenzívebb előkészület, mint a melkkora erre a klerikális felvonulásra volt tapasztalható. Rengeteg pénz gyűlt egybe, a menyinyi — bécsi tekintélyes lapok állítása szerint — soha, még a legnagyobb tüzvész, vagy árvíz-veszedelem áldozatainak segélyezésére sem.

A milliókon kívül rengeteg embert gyűjtöttek össze, hogy legyen szólan és bámuló közönsége a felekezeti ceremóniának.

Ennek a nagy ünnepségnek a látára önkénytelenül is előtérbe tolt az a kérdés, vajjon mi célja s értelme volt az egész felvonulásnak? Hogy nem hálaadás, mint azt az „eucharisztia” szó jelenti, hanem egészen más, az kitűnik a hivatalos kongresszusi tájékoztatóból. A meghívó szerint ugyanis szükséges, hogy az egész kongresszus középpontja és célja a legfőbb oltári szentség legyen, hogy a jelenlevőknek hite az oltári szentségben megerősítessék, ismerje meg azt az egész világ s katólikus munka támadjon nyomában. Hármasszóval mozgatták tehát az egész kongresszust: a *vakhit, hittérítés és katólikus munka*.

Mindenek előtt az a vakhit szorult specialisan megerősítésre, hogy az oltári szentségben, az ostyában és borban, Isten maga van jelen. — De hiszen tudunkkal ezt az egész kérdést már régen elintézte a tridentinai zsinat, sőt eretnekséggel, az egyházból való kirekesztéssel sújtott mindenkit, aki nem hitt ebben a dogmában.

S most ismét önkénytelenül felmerül az a kérdés, hogy mire való is az egész kongresszus? Talán ismét hitvitákat óhajtanak rendezni dogmák felett, vagy új bizonyítéka van a katólikus papságnak az Istennek a borban — ostyában való személyes jelenléte mellett? Avagy talán a profán tudomány álláspontjából akarják megvilágítani az egész kérdést?

Aligha. E kongresszus iránya nagyon is különbözik a mai tudományos, vagy szociális kérdéseket tárgyaló kongresszusok irányától. Demonstráció, tüntetés, itt a cél. Tömegfelvonulással befolyásolni a környező népet. Ha az emberek ilyen óriási tömege demonstrálja,

hogy ime milyen sok hívője van az oltári szentségnek, akkor aztán hozzálehet fogni a hitetlenek, vagy kételkedők megdolgozásához, a térítéshez, egyszóval kezdődhetik a „katólikus munka.”

A katólikus munka azonban nemesek ebben nyilvánul, hanem kifejezett szándékkal abban is, hogy a hit ellenségeit legyőzze. Hol van azonban az ellenség? A legjobb szándékkal sem vagyunk képesek találni egy elnyomott katólikus egyházat, a hol az élyomás élén az udvar, a nemesség, a miniszterek, a polgárság nagy része, szent patrónusoktól vezetett parasztság állana. Hol van hát akkor az ellenség? Vagy talán a tudomány? Az pedig semmivel sem érhető el, hogy a világ hét nap alatt teremődjék, hogy a nap megálljon vagy pedig a föld körül forogjon.

A tulajdonképeni ellenség, melyet a katólikus munka van hivatva legyőzni, egész máshol van, magok közt a katólikusok között. Régróta látja már az egyház, hogy a keresztiséggel az egyház kebelébe iktatott milliók közül csak igen kevesen tartják ezt az odatarozóságot bensőleg is. Ha azonban most pompás felvonulásokkal bizonyosságát tudta adni az egyház, hogy e milliók igen is igaz hívek, akkor aztán ez a reális hatalom bele mehet az általa oly régen óhajtott esatába: az állam elkatholizálásába, az egyházi, iskolai törvények, a tanulási és tanítási szabadság felforgatásába s ha szükséges, a külpolitikának papi programm szerint való megváltoztatásába.

Ez a tulajdonképeni célja a kongresszusnak s a három cél közül éppen a katólikus munka a legfontosabb. Ehhez van aztán pompa, pénz, embertömeg elég.

Ha azonban ebből a demonstráló tömegből levonjuk azon sokakat, a kik mindenütt ott vannak, a hol valami történik, ha levonjuk a megfizetteket, s azokat, a kiket csak az olcsóbb utazási kedvezmény esábit Bécs meg ekintésére; az odaparan-csoltakat s a hat napi szabadsággal megajándékozott katonaságot, akkor azt látjuk, hogy az előbb még milliókat számláló kongresszus nagyon is kiesinynyé zsugorodik össze. A résztvevők haza mennek, s pár nap múlva már elfelejtik az egész komédiát.

Igy lesz az egész kongresszus pusztán kíváncsiakból s papokból álló felvonulás, a mi semmi maradandó nyomot nem fog, mert nem tud hátra hagyni maga után. A nagy erőt demonstrálni akaró gyülekezet bele fog futni a saját zsrjába s lárájába. Csak várják tehát a pápa követét s csináljanak dísz, pompát, az élesen látó szemek nem fogják ezek az üres csillogások elvakítani.

Nyílt kérdés a trónörökshöz.

Miért futták le a nagygyakorlatokat?

A bécsi „Neue Freue Presse” érdekes cikkben foglalkozik azzal a kérdéssel, hogy a délmagyarországi nagygyakorlatokat miért futták le egy nappal előbb az előre megállapított határidőnél. A Mezőhegyes környékén lefolyt nagygyakorlatokat ugyanis eredetileg három napra tervezték s a katonai körök nagy bámulatára mégis már szerdán és nem csütörtökön félbeszakították. A „N. Fr. Pr.” az eset nagy jelentőségének méltatása után a következő kérdést intézi az illetékes körökhöz:

A közönség tudni akarja: *katonai okok idézték-e elő a hadijáték kettőtörését* vagy pedig olyan okok, melyekről sem a hadvezéreknek, sem a katonai íróknak, Glausenitztól hőtendorfi Conradig, soha még csak sejtelmük sem volt?

Egyes lapok tudni vélik, hogy a trónörökös azért szakította félbe a 30 millióba kerülő hadgyakorlatot, hogy *jelen lehessen az eucharisztikus kongresszus ceremóniáin*. Félhivatalosan meg azzal cáfolják a hírt, a hadvezetőség eredetileg négy napot preliminált a gyakorlatokra, azzal a szándékkal, hogy a gyakorlatot már a harmadik napon be fogják fejezni.

A vágóhid ügye.

Makóvárosa új vágóhidat épít.

A vágóhid építése már évek óta foglalkoztatja Makóváros képviselőtestületét. Erről az ügyről mi is nem egyszer mondtuk el véleményünket és világítottuk meg minden oldalról a kérdést.

Többször kijelentették, hogy a nem nagyon régen, óriási költséggel épült közvágóhid már eredetileg sem felelt meg rendeltetésének. Szűk volt már az akkor is. Azóta pedig ugyancsak fejlődött nálunk a mészáros ipar.

De talán Makóvárosa mindezeknek dacára sem gondolt volna új vágóhid építésére, ha a miniszter 1908-ban nem adta volna ki a husvágatásra vonatkozó új szabályrendeletét. E szabályrendeletnek

épen nem felelt meg a vágóhid, mert az ott felszaporodó szennyvizek levezetésére nincs alkalmas hely, így ott bűz fejlődik, mely megfertőzteti a környék levegőjét.

A főlső hatóság a miniszter rendelkezésére támaszkodva, elrendelte a vágóhidnak megfelelő helyen való újra építését. A város mindent elkövetett, hogy az újabb kiadásoktól megszabaduljon, de nem használt semmit. Végre mégis kapott sok instanciázás után 5 évi halasztást, mely szerint az új vágóhidnak 1913. évi október hó 1-ig el kell készülnie.

Egy ízben, mint ismeretes, már hajlandó lett volna Makóvárosa az új vágóhidat megépíteni, ha a kivételre szánt libák vágását is a közvágóhidra terelték volna ki. Ugy számított ugyanis a város, hogy a libavágatás jövedelméből könnyebben fogja törleszteni tudni az új vágóhid építési költségeit.

Makóvárosának ezt a tervét az elmúlt évben Hervey István alispán elnöklete alatt egy bizottság tárgyalta, hol megfelelő szakemberek ezt a tervet megvalósíthatatlannak találták, mert tönkre tette volna Makóvárosának libakereskedelmét. Makóváros libakereskedői ugyanis nem bírtak volna akkor lépést tartani a szomszéd városokkal, hol a kereskedők a libavágással nem lettek volna a közvágóhidra utalva.

Az alispán az említett bizottság véleménye alapján ismétellen meg-sürgette a közvágóhid újra építését. Így az alól már kibújni nem lehet. A polgármester fel is vette az ügyet a hétfői rendes közgyűlés tárgysorozatába és ennek alapján a városi tanács javasolja az új vágóhidnak 250 korona költséggel a Maros partján való felépítését, hol a szennyvizek elvezethetők lesznek.

— Eucharisztikus kongresszus. Ma van az eucharisztikus kongresszus harmadik napja. A szentgyűlésen nagy egyházi problémákról, mély-séges vallási témákról tartanak előadásokat az egyes államok küldöttei. A szent István bazilika és a Rotunda körül a szakadó esőben ezer meg ezer gyermek álldogál szép sorban. Már bőrig áztak és dideregtek, mikor megérkezett fényes segédletével a hercegérsek, hogy megáldoztassa az apró népet. Az átázott és átfázott gyermekhad szomorú látvány volt.

ÉRTESITEM

mentes pálinkák, valamint

rumok és tea-rumok

és mindenféle

liquörök

legelőnyösebb beszerzési forrása

Iritz Sámuel özv.
cégnél M A K Ó.

Karhatalom a Házban.

Katonai készenlét dec. 20-ig.

A kormány nagyban készül a további erőszakra. Az ellenzék legkisebb ellenvéleményére, mit a képviselőházban nyilvánítani fog, előfognak rohanni az ülésterembe a főváros rvdörlegényei, kiket addig a Ház pincéiben rejtettek el.

Ezenkívül állandó katonai karhatalmi zászlóaljot szerveznek, még pedig magyarságunk minéi nagyobb megcsufolására, újra honvédekből. A budapesti 1. házi honvéd gyalogrezdből szednek össze 220 markos bakát s ez lesz a karhatalmi erőszak, mely állandóan készen lesz arra, hogy Tisza parancsára betörjön a Ház terembe s kiverje onnan a nemzet választott képviselőit.

Szép kis kilátás. Szépen haladunk. Már így nemcsak utolérjük, de mihamar elhagyjuk Muszkaországot a barbár szolgáltságban.

Egy új kulturintézményről

Kiseb városok életében egy-egy újabb iskola létesülése és fölvirágzása igen fontos a haladás és a város fejlődése szempontjából.

Nem szabad tehát kicsinyelnünk azt a rövidke hírt, amely napokkal ezelőtt arról értesített bennünket, hogy a D. M. K. E. csanád-megyei osztálya egy női továbbképző tanfolyamot szervezett, amely ebben az iskola évben nyílik meg. Kulturregysületünk ez új intézménye régóta érzett hiányt szüntet meg. Költséges, szerény polgári vagy tisztviselői család anyagi lehetőségéhez nem mért követelmény volt eddig városunkban az, hogy leányainknak magasabb képzést nyújthassunk. Luxus volt ez, amelyet csak a tehetősebb engedhetett meg magának. Ez az anyagi nehézség sokakban megerősítette azt az ósdi felfogást, mely szerint egy fiatal leánynak több tudásra, mint amennyit a polgári iskola 4 évfolyama nyújt, szüksége nincsen. Pedig nem kell ahhoz semmiféle rosszul értelmezett modernség, hogy belássuk azt, hogy elsőrangú kötelességünk leányainknak is alkalmat adni művelődésre.

Józan és a jövőbe látó praktikus gondolkodás is meggyőzhet ennek szükségéről. — Fiu gyermekeink jövőjéről gondoskodunk, biztosítjuk boldogulásukat az életben, előkészítjük jövődi hivatásukra. Leányaink hivatása, természeti rendelés: feleség és anya, a feleség élettárs a szó legnemesebb értelmében: s vajjon lesz-e élettárs az olyan asszony ki biztos elemi ismereteken kívül csak a sima parketten való megjelenés művészetét sajátította el? Vagy vajjon élettárs-e az olyan asszony aki csak a konyhai tudományok felavatott tudora?

Azonban van ennél talán még fontosabb szempont is: az anyanevelő hivatása. Kétségtelenül emiatt érdekek szenvednek kárt akkor, hogyha az anyai szív ösztönös és sokszor bizony elfogult rajongásig nem támogatja, nem ellenőrzi, nem irányítja egy nagyobb műveltség adta mélyebb belátás.

Végezetül pedig ne feledkezzünk meg a nő szociális helyzetéről sem. A férfításadalom unos-untalan a nő szellemi alsóbbrendű-

ségét hangsúlyozza, s nem akarja észrevenni hogy leányainknak mily zsugetori kézzel osztogattuk a szellemi javakat. Kötelességünk a női lélekben szunnyadó nemes és termékeny ösztönöket tudatosra fejleszteni s a jövődi nemzedék javára kiaknálni azokat amégek, talán eddig ismeretlen források, amelyek csakis ezen lehetőleg egyenlő színvonalu műveltség eredményezte igazi tarsas egyenlőség adhat meg.

Abban a meggyőződésben, hogy új intézményünk ezt a fejlődést fogja szolgálni, mi csak a legőszintebb sikert kívánjuk a D. M. K. E. női tovább képző tanfolyamának.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Szept. 14. Római kat. Amát pk. Gör. kath. Auguszt. 31. B.-A. öv. t. N.-p. kél 5 óra 32 perckor, nyugszik 6 óra 20 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Változóköny, hűvös idő várható, hőmérséklettel és elvétel csapadékkal. Sárogyönyron: Változóköny, szeles, hűvösebb. Déli hőmérséklet: 18,9 Celsius.

— **Bizottsági ülés a városnál.** Makóváros jogügyi szakosztálya holnap, szombaton délután Galambos Ignác dr. polgármester elnökele alatt ülést tart.

— **A katonaság által okozott károk bejelentése.** Makóváros gazdálkodói közül ma több, mint százan jelentették be a katonaság által okozott károkat. A bejelentéseket holnap, szombaton lehet még teljesíteni.

— **A város és határának felmérése.** Makóváros képviselőtestülete még a múlt évben felirt a miniszterhez a város birtokhatárának kiigazítása tárgyában. A miniszter az alispáni hivatal utján ma érteítette Makóvárosát, hogy hajlandó a birtokhatárok telmérésére közegeit rendelkezésére bocsátani és az összes költség 12,900 korona. A munkálat csak 1915 ben nyer befejezést.

— **A Kálvária utca kövezési ügye.** A Kálvária-utca kövezési ügyében a város képviselőtestülete *Espersit* János dr. ügyvéd városi képviselő elnökele alatt bizottságot küldött ki annak megvizsgálására, hogy kit terhel ez ügyben mulasztás. A bizottság betérjesztette jelentését, melyet a tanács ma tárgyait és a közgyűlésnél azt a javaslatot terjeszti elő, hogy kisebb mulasztások történtek ugyan, de az utca kövezésére célszerű lesz új versenytárgyalást kitézni.

— **Az országos tanítók bizottsága a minisztereknél.** Holnap, szeptember 14-én tiszteleg az országos tanítói szövetség vezetősége az ország összes tanítóegyesületeinek elnökeivel együtt a vallás- és közoktatásügyi és a pénzügyminiszternél, avégett, hogy határozott választ kérjenek a tanítók fizetésrendezése és nyugdíjtörvény revíziója tárgyában már előbb benyújtott memorandumra. A miniszterek válaszában tárgyalása végett, délután az ország összes tanítóegyesületeinek vezetősége Budapesten együttes ülést tart, mely alkalmmal a miniszterek válaszána minőségéhez képest határoz a gyűlés a tanítók további magatartás felett.

— **A makói virilisek névjegyzéke.** Megirtuk már, a városi virilisek névjegyzékének összeállítására ki-

küldött bizottság elkészült munkálatával és azt betérjesztette a tanácshoz, mit végleges megállapítás végett a hétfői közgyűléshez terjesztenek be.

— **A püspök támadói Nagyikindáról** jelentik: Kellemetlen incidensben volt része Nagyikindán *Glattfelder* Gyula esapádi püspöknek. Május 26-án zászlószentelés volt Nagyikindán, amelyen részt vett a püspök is. Autón utazott Nagyikindára. A sofőr teljes gyorsasággal végig száguldott a város s az eszeveszett rohamnak az lett a következménye, hogy az autó elgázolt egy tízéves gyermeket. A nép dühe a püspök ellen irányult, akik „le a csuhásokkal” és más efféle kifejezésekkel fogadtak, az autóbilit körülloptak és keresztül-szurták a gumiját. Az elkeseredett tüntetők ellen eljárást indítottak és most a királyi ügyészség magánosok elleni való erőszak miatt vádat emelt ellenük. A terheltok kifogásokkal éltek a vádirat ellen. Most tárgyalta a törvényszék vádtaása a kifogásokat s elrendelte a vizsgálat kiegészítését.

— **Az adóhivatal átalakítása.** Szakács Gábor városi képviselő, mint megirtuk, indítványt adott be a városhoz az adóhivatal átalakítása végett. A tanács az indítványnak a napirendről való levetelét javasolja, mert az új városháza építése még mindig nem került le a napirendről.

— **A sertéstartási szabályrendelet módosítása.** Megemlékeztünk már arról, hogy Vig Pal városi képviselő indítványt adott be a képviselőtestülethez a sertéstartási szabályrendelet olyformán való módosítása iránt, hogy 6 helyett 12 darab sertés legyen hízalható egy udvaron. A városi tanács az indítványnak a napirendről való levetelét javasolja.

— **A csábító táncmester.** Egyik szegedi lapban Rankl Adolf borkereskedő következő nem minden napi nyilatkozatot teszi közzé:

„Nyilatkozat. Ném engem elhagyott. Budapestre utazott és 8000 koronát magával vitt. Én utána mentem és nővére lakása előtt — egy qérkocsiban találtam meg csábítójával. Ifj. Krausz táncmesterrel. Krausz elfutott a leszámolás elől. A történetek után nőmért semmi adósságot ki nem fizetek és a válópórt ellene megindítottam. Rankl Adolf.”

A katonaság kiuzsorázása.

Visszaélnék a katonák helyzetével.

Megirtuk lapunk előző számában, hogy Makóváros vendégszerető népe igaz magyaros vendégszeretettel fogadta a hadgyakorlatok alkalmából nálunk átvonuló és pár napi pihenőt tartó elcsigázott katonákat.

Azt most is hangoztatjuk, hogy a hova a katonák be vannak szállásolva, ott csaknem mindenütt szeretettel fogadták, nagyobbára meg is vendégelték őket.

Mint mindenütt, ugy sajnos, itt is vannak kivételek. Némelyek egy pillanat alatt akartak meggazdagodni és tapasztalva azt, hogy 40—50 ezer katoná van a városban, főleg a kofák felcsapták mindenféle élelmiszerek az árát. Pedig így is elviselhetetlen a drágaság.

Némely kenyérsütő tapasztalta azt, hogy a városban levő kenyérszlet nem elegendő a katonáknak, azért visszültek a helyzettel, mert ma a

piacón 60 fillérért adták nemcsak a katonáknak, de később a helybeli közönségnek is a kenyérnek kilóját.

A gyümölcs egész nyáron át igen drága volt a mai piacon többon ennek is kétszeres árát követelték a szegény katonáktól, kik mint a gyakorlaton eléggé kiéhezett emberek sok gyümölcsöt 50 százalékkal magasabb áron vettek is.

Még egy körülményt kell megemlíteni. Két nappal ezelőtt még ónási dinnye kupok voltak a piacon. A katonaság megszabadította a dinnye kofákat áruiktól. Csak az a baj, hogy ők is kétszeres árát követelték rossz dinnyéjükért.

Ezeket kötelességünk volt megírni azért, hogy néhány ember kapzsisa miatt Makóváros jó hírnevét csorba ne essék.

A makói piacról.

Nem voltak vevők.

A sok eső tönkre tette Makóvárosának mai hetipiacát is. A közlekedési utak az abnormalis esőzés következtében annyira felvannak lágyulva, hogy azokon teherrel közlekedni csaknem lehetetlen.

E miatt gyenge volt ma mindenfélé aruban a felhozatal. Gátolta a mai hetipiacot a mindenféle elszállásolt katonaság is, továbbá azon körülmény, hogy igen sokan a katonaság podgyászainak elszállításával voltak elfoglalva.

Különben, ha bármennyi áru lett volna is a mai hetipiacon, az nem lett volna sikerült, mert ma volt az izraelitáknak a legnagyobb ünnepe, így ők meg sem jelentek a piacon. Náluk nélkül pedig Makón nincs piac.

A piacra, mint főntebb mondtuk, csak igen kevés búzát hoztak fel. Ezt is nagyobbára helyből szállították. A nagy kínálat mellett a búzának métermázsájáért ma sem fizettek többet 20 koronánál.

Árpa is néhány kocsival volt látható. Ezt az árut sem kereste senki. Métermázsája 19 koronáért kelt.

Keresett áru ma is az ó-kukorica lett volna, melynek métermázsájáért szivesen fizettek 20, sőt 21 koronát is.

A hagymapiacon is pangott az élet. A vöröshagyma métermázsája ma sem emelkedett magasabbra 4 korona 50 fillérről, a fokhagymának métermázsájáért sem fizettek többet 8—9 koronánál.

A hagymatermelők körében általános a panasz, hogy a fölben levő hagymát nem tudják a sok eső miatt mind felszedni, így annak bizonyos része a földben már elkezdett rothadni.

Iritz Sámuel özv. cég

ITAL ÁRJEGYZÉKE

különleges TELJESEN TISZTA

szeszmentes pálinkákról:

Valódi kék szilva literenkint	2.— K.
Valódi törköly	2.40 „
„ 5 éves kajszin barack	3.— „
„ 8 „ „	4.— „
„ 10 „ „	5.— „
„ 5 „ borpálinka	3.— „

Á valódiságért a cég felelősséget vállal.

TANÜGY.

Iskolai értesítés. A makói állami főgimnáziumban az 1912-13. iskolai évre a tanulók felvétele szeptember 16, 17 és 18. napjain délelőtt 8-12 óráig történik az intézet tornatermében. (főlszint 5 szám.) A javító, pótló és felvételi vizsgálatok szeptember 14-án délután 3 órakor kezdődnek. E vizsgálatokra az elmúlt évi bizonyítványokkal 16-án délelőtt fél három órakor kell jelentkezni az igazgatói irodában. Az I. osztályu tanulók születési bizonyítványukat, elemi iskolai értesítőjüket és újratöltési bizonyítványukat a beiratások alkalmával bemutatni kötelesek. Felsőbb osztályu tanulók előző évi középiskolai bizonyítványuk alapján vétetnek fel. A beiratás alkalmával felvételi, ifjúsági könyvtári, értesítő stb. díjban 18 korona 20 fillért kell fizetni. E díjak fizetése alól senki fel nem menthető. A tandíj évi 60 korona, mely négy egyenlő részletben október 15, december 1, március 15 és május 1 napjáig fizetendő. Tandíjmentességi kérvények szeptember 25-ig adhatók be az osztályfőnöknek. Az I. osztályu tanulók szülőik, vagy gyámjuk kíséretében tartoznak megjelenni. A beiratások alkalmából ez uton is figyelemztetjük a szülőket a következőkre: 1. Fielket csak olyan családoknál helyezték el, ahol nemcsak kosztot kapnak, de megfelelő felügyeletben is részesülnek. Az igazgató és az osztályfőnökök időnként meg fogják látogatni szállásaiban a kosztos tanulókat s ha ott olyasmit tapasztalnak, ami a tanuló előmenetelére, egészségére vagy erkölcsére káros, megkívánják a szülőktől, hogy gyermekeket más, minden tekintetben kifogástalan szálláson helyezték el. 2. Csak legújabb kiadású tankönyveket vásároljanak, mert a régiek kiadású könyvek nem használhatók. Segélykönyveket szeptember 20-ig lehet folyamodni. A kérvények az osztályfőnök uraknál adandók be. Segélykönyveket azok a II-VIII. osztályu teljesen szegény tanulók kaphatnak, akiknek a tárgyuk többségéből elégségesnél jobb jegyük van. I. osztályuak csak abban az esetben, ha legalább tiszta jeles osztályzatuk. Füzeteket, író és rajzszerkeket a tanulók ne vásároljanak, míg arra a szaktanár uraktól utasítást nem kaptak. 3. A főgimnázium tanulói a következő rendkívüli tárgyakat tanulhatják: 1. Zenét és szabadkézi rajzot I-VIII. osztályu tanulók. 2. Gyorsírást, franciát, vivást III-VIII. osztályu tanulók. A rendkívüli tárgyak tanulására szeptember 20-ig az osztályfőnök uraknál lehet jelentkezni. E tárgyak díjai négy egyenlő részletben a tandíjakkal együtt fizetendők. A jelentkezés egy egész évi díj megfizetésére kötelez, vagyis évközben csak az maradhat ki, aki az intézetből is kilépett. Makó, 1912 szeptember hó 10-én. *Madzsar Gusztáv* a makói állami főgimnázium igazgatója.

Értesítés a szülőkhöz. A belterületi állami elemi iskolába járó tanulók t. szülőit tisztelettel értesítem, hogy mundhárom, tehát a Deák-Ferenecz, -Szegedi és Eötvös utcai iskolákban a katonák eltávozására után szükséges takarítások miatt, a tanítás folyó év szeptember hó 21-én, szombaton délelőtt 8 órakor kezdődik. Az elmaradt beiratkozásokat azonban szeptember 16, 17, 18-án délelőtt 8-11-ig délután 2-4-ig a Deák-Ferenecz utcai iskolánál folytatjuk. Moks, 1912 szeptember 13. *Tókos Jzsák* állami iskolai igazgató.

Gépiró
délutánfoglalkozást keres.

Cim a kiadóban.

SZINHÁZ.

— **Asszonyfaló bemutatója.** Ma kerül bemutatásra színházunkon Eysler Ednund nagyszerű nagy operetteje az „Asszonyfaló”, mely diadallal járta be Európa összes színházait. A kiváló operettenek azt hisszük nálunk is ilyen nagy sikere lesz. Az érdeklődés oly nagy ezen bemutatónak, hogy a jegyek majdnem mind elkelték már két napja a bemutatónak előadásra.

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután leszallított helyarakkal a kitűnő „Leányvásár” című operette kerül előadásra, este 8 órakor nagyszerű „Asszonyfalót” adják.

Kis cukros — Kanizsai Elza első fellépte. Társulatunk bajos naivája már megérkezett Makóra és Kedden a „Kis cukros” című szerepében lép először a makói közönség elé. A kiváló naivát a pécsi színháziól szerződtette Nádasy igazgató és azt hisszük, hogy a makói közönséget is meg fogja hódítani bájos egyéniségeivel és kitűnő játékaival.

Cigánybaró. Legközelebb színre kerül a híres és örökké szép zenéjű „Cigánybaró” melyben a két fő szerepet Falk Erzsé és Burányi éneklik.

Regény.

Szerelem a sirig

vagy (157)

Két fiatal szív szomorú végzete.

MÁSODIK RÉSZ.

VII

Trangy nagyon ki volt hozva a sodraból.

Arra számított, hogy lesujtja Simonnet, teljes vallomást csikar ki tőle, diktálni fogja neki feltételeit.

És vas korlátba ütközött.

Most már ő volt megakadva és kénytelen volt fenyegetéseit végrehajtani.

E végső lépéssel egyébiránt nem nagyon sietett.

A mellett, hogy a besugó szerepét a maga részéről gyökeresenek találta, megtörténhetett az is, hogy Divoire húsága által e vakitva, mit sem akar a dolgról hallani.

Ha ellenkezően sikerül meggyőzni a férjet a neje árulásáról, ha a dolog tragikus fordulatot vesz, a gyáros képes lesz elkergetni magától Simonnet, ki így ismét csak az apjának lesz a terhére, és Trangy nem igen óhajtottá kitenni magát ennek az eshetőségnek.

Szemmel láthatóan lehangolva lépett ki a pavilonból; de az ellenállás, melylyel találkozott, csak növelte bosszuságát s lángra lobbantotta a gyűlöletet, melylyel Serraval Jean iránt viseltetett.

Zabláját rágya feltette magában, hogy vár és lesi az alkalmat, mikor a két vétkesnek valamely oktalansága egészen kiszolgáltatja neki őket.

Mikor reggelire csengettek, még a kertben ügyelgett s felsülésén tépelődött.

Csak akkor csatlakozott a családjához, mikor Divoirené elfogadta az ügyvéd karját, hogy az asztalhoz menjen.

Át kellett menni az előcsarnokon

hogy a szalonból az ebédlőbe jusson az ember.

E rövid átkelés alatt Simonnetnak ideje volt a Jean fülébe sugni:

— Találjon valami ürügyet, hogy még ma távozhassék innen.

Majd megmagyarázom, miért holnap Toronban a délután folyamán.

Trangy kissé hátrább ment; észrevette ezt a pillanatnyi susogást, mely gyanusnak tűnt fel előtte, de amelynek nem található ki az értelmét.

Amint helyet foglaltak, Jean így szólt Divoirhoz:

— Kedves uram, nem megy ma két órakor hajó Bout-du-Lacba?

— De igen...

Talán valami üzenni valója van kedves anyjának?

— Nem, de kénytelen vagyok megfosztani magamat kedves társaságuktól.

Épen az imént sürgős táviratot kaptam, mely Annecyba hív a közjegyzőhöz.

Folyt. kövi

Eladó ház és föld.

Erdei Mihály és Zsuzsanna tulajdonát képező Uj-utcai 2560 sz. alatti ház, továbbá a Kákásban 2700 négy zög öl szántó föld, az ó kortyogóban 720 négyzög öl gyümölcsös és a Verebesben fél n pos föld eladó. Értekezni lehet a fenti sz. alatt, a tulajdonosokkal. 762

Lapunk nyomdájában egy tanulóleány fizetéssel felvétetik.

Legjobb asztali borok és mindennemű különleges borok kis és nagy mértékben

Iritz Sámuel özv. cégnél kaphatók.

Eladó vetőgép.

Egy jókarban levő Schuttlewort-féle 17 **vetőgép** eladó. Értekezni lehet Borhás József tulajdonossal, Vá-751 sárhelyi-utca, 46. ujszám a.

A csanádpalotai határban, de a magyarcsanádi vasúti órház mellett **9 és fél** szántóföld, esetleg hagyma alá is, haszonbérbe kiadó. Értekezni lehet:

Dr. Kiss Pál, makói ügyvéddel.

A „Duna” biztosító társaság ügyének gyorsabb elintézése végett Makón főügynökséget létesített, melynek vezetésével

Makai Sándor tisztviselőjét bizta meg. iorda: Iritz Márton fiai vaskereskedőnél Makón. 761

A „Makói Független Ujság”

előfizetési ára vidékre:

Egész évre 14 Kor.

Félévre 7 Kor.

Negyedévre 3 K. 50 fill.

Kiadó föld.

A tápéi réten (pajorban)

14 és fél hold

(1200 négyszögöles) föld hagyma alá egy évre kiadó. Értekezni lehet Tápén, a községi 767 jegyzővel.

HARMONIKÁT

vehet legolcsóbban

Wagner a Hangszer-Király

országszerte elismert legolcsóbb hangszerárúházában

Budapest, József-körút 15. sz.

Egy 3 váltós, Orgonahangu harmonika 10 korona. Kétsoros bécsi forma. Harmonika 20 kor.-tól feljebb. Fénvképes árjegyzék ingyen

Asszonyok s férfiak,

kik más munkára már képtelenek, a

Makói Független Ujság

árusításával pénzt kereshetnek. — Jelentkezzenek a kiadóhivatalban. (Kossuthszoborral szemben.) o o o

Nincs több gyomorfájás!

A szabadalmazott

Kakukfűkeserű

házi szer, alig párszori használat után teljesen megszüntet mindenféle — még régi gyomorbajt is. Erősít, éltet. A mámoros állapotot is megszünteti. Kellemes ize miatt, még a nők, sőt a gyermekek is szívesen veszik be. Számátalan hálaíratbizonyítja jóságát! Kapható Makón,

Sándor Zsigmond

Szegedi utcai gyógytárában.

Ára: kis üveg 80 fill, nagy üveg 2 korona. Vigyázzunk a védjegyre, mely a kupakon és dugón áll.

Eladó vetőgép.

Egy jókarban levő 18 soros **vetőgép** eladó. Értekezni lehet a hatrongyosi tanyán 403. szám alatt, Bencze János 750 nos tulajdonosnál.

Tubarózsa-krém és kenőcs az arcról kitést, szeplőt és májfoltot a legbiztosabban elmulaszt. 1 tégely 1 korona. **Tubarózsa-hajkenőcs** a haj és bajusz növést legjobban elősegíti! 1 tégely 1 korona. — Tubarózsa-hőlgypor, 1 korona. — Tubarózsa-szappan, 50 fillér.

— Hajregenerátor, az őszülő hajnak visszaadja eredeti színét. — Salofor, kéz- és lábizzadást gyorsan megszüntet. 1 üveg 70 fill. Mindennemű gyógyszerek, bel- és külföldi különlegességekből nagy raktár.

TÓTH Kocchillia szőlőmoly és gyümölcs féregirtó anyag, egyszeri permetezésével a molyt, petéit, álcáit és pilléit, azonkívül a gyümölcsösben garázdálkodó rovarokat és élősdieket tökéletesen elpusztítja! Teljesen ÁRTALMATLAN úgy a növényzetre mint az emberi szervezetre! --- Egy adag 400 négyszögöl területű szőlő bepermetezésére elegendő.

Kapható Makón és vidékén egyedül:

JENEI SZÉKELY LAJOS
gyógyszerész »Szent István«-téri gyógyszerárjában
MAKÓN. (a róm. kath. templom mellett.)
Raktáron nem levő dolgokat meghozatok!
Telefon-szám: 127. Telefon-szám: 127.

Ez a „MUKI“ művész. Szájharmonika dobbal.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A dalokat a művész harmonikán játszik, a valódi bőrrrel ellátott dob pedig kíséretül szolgál. Ára tokkal és egy mesés ajándékkal együtt csak 4 korona

o Wágner a „Hangszer-Király“ o

országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen. — Öväs: Figyeljünk jól a pontos címre és a házszámra.

„VARAZSFUVOLA.“

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A „Varazsfuvola“ rendkívül kellemes-20 acél trombitahanggal és 4 erős bőgővel van ellátva. Diszes kivitelben, kofta, füzettel, dalokkal, tokkal, ajándékkal együtt csak 4 korona. Csakis Wágner „Hangszer-Király“ országszerte elismert legolcsóbb hangszerárúházában kapható. Budapest, József-körút 15. — Gyorsjavító műhely. — Kérjen fényképes hangszerárjegyzéket.

Makó város legkellemesebb szórakozó helye a **KORONA-SZÁLLÓ** KÁVÉHÁZA, ÉTTERME ÉS KERTHELYSÉGE.

Kávéháza teljesen újonnan, a legmodernebb kényelemmel berendezve a legkedveltebb találkozó helye az úri közönségnek és családoknak.

Kitünő konyha, kiváló borok, minden időben frissen csapolt udvari sör. --- Színház után friss vacsora.

Tisztelettel: **KEMÉNY BÉLA** vendéglős.

Legujabb! Ha hegedülni

óhajt megtanulni, rendelje meg a tisztán kidolgozva, remek hangu, domboru hegedűt tokkal, 16 drb. felszereléssel és mesés ajándékkal együtt csak 12 koronáért

Wágner a „Hangszer-Király“ országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen.

Öväs: Figyeljen jól a pontos címre és házszámra.

PÁRTOS E. ÉS TÁRSA MAKÓN.

Ujdonság! Tündérharangok.

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani Kovácsolt vasállványon 15 összehangolt ezüst-fémcsengővel van ellátva. Erős, szép kivitelben, verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal együtt csak 10 korona

Wágner a Hangszer-Király országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, Budapest, József-körút 15. szám alatt. Öväs: Figyeljünk jól a pontos címre és házszámra.

Nyári ujdonságok verseny árai:

Lüster felöltők	II. 12. K-tól.	Női ingek	1 70 K-tól
Lüster „	I. 15. „	Háló kabátok	1.80 „
Delén bluzok	3. „	Női nadrágok	1. „
Himzett „	3.90 „	Fűző védő	III. 1.20 „
Csipke „	5. „	Fűző védő	II. 2.40 „
Párnák „	1.70 „	Fűző védő	I. 3. „
Paplan lepedők	5. „		

Szigoruan szabott árak!

Selyem, Batiszt, Schiffon és Lüster alsók!

Csecsemő kelengyék! Keresztelő párnák! Fejkötők! Pique paplanok!

Nem szabad, dehogyszabad...

stb. koptékat, népdalokat, katona és cigányzenét élethűen játsza az eredeti „Eufon“ tölcsernélküli beszelőgéppel, mely legujabb dupla kottával csak 40 korona

WÄGNER „Hangszerkirály“ nál BUDAPEST, József-körút 15-1. Használt kottákat becserél. Nagy fényképes árjegyzék i n g y e n.

Meglepő ujdonság! Facimbalom (Xilophon.)

Bárki egy óra alatt megtanulhat rajta játszani. A facimbalom 15 különböző nagyságban összehangolt fadarabból áll és a melékett verőkkel (ugy mint a cimbalom) lesz játszva. Ára verőkkel, tokkal, mesés ajándékkal csak 6 korona

Wágner a „Hangszer-Király“ országszerte elismert elsőrendű hangszerárúházában, Budapest, József-körút 15. Fényképes árjegyzék ingyen. Öväs: Figyeljen a pontos címre.

Nyomatott a „Makói Független Ujság“ villanyerőre berendezett műintézetében Makón.